

**Lausunto Varsinais-Suomen kestävän kehityksen yhteistyöstä ja Ohjelma 2030 -luonnoksesta**

873/00.04.01/2020

Rakennus- ja ympäristölautakunta 15.04.2020 § 51

Valmistelija: ympäristönsuojelupäällikkö Heidi Veck, heidi.veck@salo.fi, 02 778 7800.

Varsinais-Suomen kuntien kestävän kehityksen ja energia-asioiden palvelukeskus Valonia toimii Varsinais-Suomen liiton yhteydessä. Valonia on toteuttanut Varsinais-Suomessa kestävän kehityksen yhteistyötä jo yli kaksikymmentä vuotta. Valonia on kuntien työtä tukeva lisäresurssi ja pitkäjänteisen työn kautta saavuttanut vakiintuneen aseman maakunnallisena kestävän kehityksen asiantuntijaorganisaationa ja on arvostettu toimija myös valtakunnallisesti. Valonian toimintaan ovat sitoutuneet kaikki Varsinais-Suomen 27 kuntaa.

Valonia pyytää Salon kaupungilta:

1. lausuntoa Valonian Ohjelma 2030 -luonnoksesta,
2. toiveita painopisteistä ja erityistarpeista, joihin Salo haluaa keskittyä Ohjelma 2030:n aikana
3. varautumista alueelliseen Valonian kestävän kehityksen yhteistyöhön myös tulevien vuosien budjetoinnissa.

Ohjelma 2030 luonnoksesta pyydetään lausunto kaikilta Varsinais-Suomen kunnilta. Lausunnon yhteydessä kunnat voivat esittää toiveita sellaisista toiminnan painopisteistä, joihin he haluaisivat kuntansa alueella tulevina vuosina erityisesti keskittyä. Tällaisia painopisteitä voivat olla esimerkiksi kestävä liikkuminen, uusiutuva energia, energiatehokkuus, luonnon monimuotoisuus, ympäristökasvatus, yritys yhteistyö, kestävä hankinnat, vesihuolto, ilmastokestävä maa- ja metsätalous, ilmasto-ohjelman laadinta, metsänhoitosuunnitelmat, ravinnekierto ja kiertotalous. Nämä toiveet eivät ole sitovia, mutta ne antavat Valoniale arvokasta tietoa kuntien tarpeista myös mahdollisia kuntien yhteishankkeita suunnitellessa.

Valonian rahoituspohja on laaja-alainen. Kuntien osallistumismaksu on Valonian budjetista noin neljännes ja toimii omarahoituksena muiden rahoitusten hakemisessa. Rahoitusmallin avulla Valonia kykenee tuottamaan jäsenkunnilleen huomattavasti kuntien maksuosuutta suuremman määrän palveluita.

Vuodesta 2021 lähtien Valonian vuosimaksu perustuu maksuluokkiin, jotka määrittävät kunnan asukasluvun mukaan. Erillistä vesiyhteistyömaksua ei enää peritä, vaan se sisältyy vuosimaksuun. Uuden maksukäytännön

avulla Valonia kykenee tarjoamaan palveluitaan tasapuolisemmin koko maakunnan alueella sekä huomioimaan paremmin kuntien erilaiset tarpeet. Salo kuuluu maksuluokkaan 8, jolloin osallistumismaksu vuodesta 2021 on 30 000 euroa. Tällä hetkellä Salo on maksanut Valonian osallistumismaksua 0,45 € /asukas eli noin 24 000 euroa vuodessa ja tämän lisäksi 5000 euroa vesiyhteistyömaksua. Kunkin kunnan maksuluokka tarkistetaan vuosittain, joten asukasluvun muutos muuttaa myös maksua.

### **Valonian toimia ja hankkeita vuonna 2019 Salossa:**

- 25 kiinteistökohtaista neuvontakäyntiä, 70 neuvontayhteydenottoa, 1 jv-info 30 osallistujaa.
- Virtavesikunnostuksia 4 eri joessa/purossa. 2 avoimet purokunnostustalkoot. Lisäksi virtavesien koekalastuksia ja kunnostussuunnittelua.
- Uskelanjoen kalataloudellisten kunnostusten ohjaus: Moisionkosken, Haukkalankosken Lopenkosken ja Kaukolankosken kunnostus. Noin 3,5 hehtaaria ja 1,5 kilometriä.
- Mommolanjoen Mommolankosken kalatiesuunnittelun kilpailutus ja suunnittelun aloitus.
- Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston tilaisuudet Salossa: 21.3. Metsätalous ja vesiensuojelu/Salon kaupungintalo, 14.8. Metsätalouden vesiensuojelu/lisäkin Pirtti, Pertteli, 11.9. Pienvedet kuntoon –seminaari ja 12.9. Pienvesiretki. Yhteensä noin 150 henkilöä.
- Lähdekartoitukset 6 Salon pohjavesialueella ja kahdella pohjavesialueella, jotka sijaitsevat osittain Salon alueella. Lähdekartoituksissa kertyi runsaasti tietoa arvokkaista lähde-elinympäristöistä.
- Valonia ollut asiantuntija-apuna Salon hankintapoliittisen ohjelman laatimisessa pitämällä puheenvuoron työryhmälle 25.9. Lisäksi Valonia auttanut tarvittaessa kestäviin ja innovatiivisiin hankintoihin liittyen. Salo ollut mukana useissa tapaamisissa sekä kysynyt neuvoa myös sähköpostitse.
- Salo oli mukana Valonian ELLE-hankkeessa (Energiaan liittyvän liiketoiminnan edistäminen Varsinais-Suomessa 1.9.2017 – 28.2.2020)
- Salo oli mukana mm. Lämpöä palveluna –teemaan liittyvässä markkinavuoropuhelutilaisuudessa
- Salon aurinkoenergian yhteishankinnan infoillan järjestämisessä mukana sekä asiantuntija-apu Ilmastoviisas Salo -ryhmälle yhteishankinnan kilpailutuksessa (tarjouspyynnön asiakirjat ja tarjousten pisteytys)
- Ilmasto –ja ympäristöohjelman päivitysryhmässä asiantuntijana
- Alueellinen kuluttajien energianeuvonta myös salolaisten käytössä
- Asiantuntijapuheenvuoro ilmastovaikuttamisesta Ilmastoviisas Salo -ryhmälle 12.3., paikalla noin 15 henkilöä
- Nuoret ilmastotyön ja kestävä kehityksen kirittäjinä -hanke

Vuonna 2019 Valonia teki työtä salossa noin 190 työpäivää yhteensä

kymmenen eri henkilön työpanoksina. Rahana laskettuna Salo sai palveluja noin kaksi kertaa Valoniale maksamansa kuntaosuuden verran.

Vuonna 2020 Valonialla on tarkoitus tehdä Salossa purokunnostuksia Krapuojalle, Punassuon Lohiojalle ja Satakoskenojalle. Lisäksi Mommolanjoen kalatiesuunnittelu on käynnissä ja valmistuu kevään tai alkukesän aikana. Myös Salon virtavesien kalastoseurantoja on tarkoitus jatkaa Valonian toimesta. Valonia on mukana myös LUKE:n vetämässä Kalatalouden ympäristöohjelma -hankkeessa vuosille 2020-2022. Hankkeen toimintaa mm. virtavesikunnostuskoulutuksia, ja kalastoselvityksiä kohdentuu Salon alueelle. Lisäksi Valonia on hakenut rahoitusta Saaristomeren pienvedet -hankkeelle, jossa kartoitetaan Saaristomeren rannikkoalueen pienvesien kunnostustarpeita ja laaditaan kunnostussuunnitelmia. Myös tämä hanke toimii Salon alueella.

Valonialla on käynnistymässä METSO-yhteistoimintaverkostohanke, jossa edistetään luonnonhoitopainotteista metsänhoitoa vuorovaikutteisesti maanomistajien ja toimijoiden kanssa. Hankkeessa kehitetään vuorovaikutteista toimintamallia, joka perustuu kattavalle viestinnälle aina henkilökohtaisista tapaamisista tilaisuuksiin ja työnäytöksiin. Hankkeen kohdealueena on Kiikalan Hyypjäränharju. Hankkeessa tarkastellaan erityisesti alueen arvokasta pienvesiluontoa.

Salon alue on erittäin tärkeää Varsinais-Suomen vesistökuunnostusverkoston toiminnalle. Verkostotyössä Valonia auttaa Salon alueen lukuisia vesiensuojeluyhdistyksiä vesiensuojelu- ja kunnostusasioissa. Verkostotyö hyödyttää myös Salon yhdistyksiä esim. alueelle saatavan hankerahoituksen muodossa.

Lisäksi jatkuvat Valonian yleiset asiantuntijapalvelut, joita salolaiset voivat käyttää avuksi monissa eri asioissa.

Vastaavia palveluja on mahdotonta ostaa muualta samaan tai edullisempaan hintaan, eikä Salon kaupungin nykyisillä henkilöresursseilla ole mahdollista toteuttaa näitä toimia omana toimintana. Valonian maksulliset palvelut ja muu hanketoiminta suunnataan myös ensisijaisesti yhteistyökunnille.

Valonian Ohjelma 2030-luonnos, lausuntopyyntö ja muu materiaali ovat oheismateriaalina.

Valmistelijan ehdotus:

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää ehdottaa kaupungin hallitukselle ja valtuustolle että:

1. Salon kaupunki antaa Valonian Ohjelma 2030 -luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Valonian 2030-ohjelmaluonnos esittelee laajan valikoiman erilaisia toimia, joilla Valonia pystyy auttamaan Varsinais-Suomen kuntia toteuttamaan tavoitteita, joihin Suomi on sitoutunut. Tämä lähestymistapa antaa kunnille

vapauden valita juuri omaan kuntaan sopivia toimia ja hankkeita. Ohjelma on väljä eikä siitä sinällään löydy konkreettisia toimia tai tavoitteita juuri Varsinais-Suomen osalta, mutta tilanteessa, jossa kunnat ovat kaikki eri vaiheessa toteuttamassa valtakunnallisia tavoitteita tämä lienee juuri oikea tapa suunnitella tulevaisuuden toimintaa. Ohjelmakausi on pitkä ja senkin vuoksi on hyvä, että toimintaa ei liian tarkkaan määritellä etukäteen vaan jätetään reagoitivaraa muuttuviin tilanteisiin. Salon kaupungilla ei ole huomautettavaa ohjelman sisällöstä. Ohjelman ulkoasua on syytä kehua, se on raikas ja helposti lähestyttävä.

2. Salon painopistealueiksi esitetään:

- ympäristökasvatus
- vesihuolto
- luonnon monimuotoisuus
- vesistöhankeet
- energiatehokkuus
- kestävä liikkuminen
- yrittäjäyhteistyö

3. Salon rakennus- ja ympäristölautakunnan talousarvioon varataan vuosittain Valonian toimintaan osallistumista varten tarvittava summa.

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja:

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa valmistelun mukaisen lausunnon Varsinais-Suomen kestävän kehityksen yhteistyöstä ja Ohjelma 2030 -luonnoksesta.

Päätös:

Rakennus- ja ympäristölautakunta hyväksyi esittelijän päätösehdotuksen.